

JAN TERJE FAARLUND*

*Det skandinaviske opphavet
til det engelske språket*

ENGELSK ER TRADISJONELT REKNA som eit *vestgermansk* språk, i nær slekt med tysk og nederlandsk. Ei nærmare gransking av strukturen i mellomengelsk og moderne engelsk viser imidlertid at engelsk er mykje nærmare i slekt med skandinavisk, og derfor bør klassifiserast som *nordgermansk*.¹

Dei germanske språka blir gjerne delte inn i tre undergreiner:

Vestgermansk:

gammalengelsk (angelsaksisk)

gammalhøgtysk → tysk

gammalnedertysk → plattysk, nederlandsk, afrikaans, frisisk

Nordgermansk:

vestnordisk (norrønt) → islandsk, færøysk, norsk

austnordisk → dansk, svensk

Austgermansk:

gotisk †

* Professor Jan Terje Faarlund, Universitetet i Oslo, tilldelades Gad Rausings pris för framstående humanistisk forskargärning vid Kungl. Vitterhetsakademiens högtidssammankomst den 20 mars 2013.

Austgermansk, først og fremst representert ved gotisk, er utdøydd, så vi står att med nordgermansk og vestgermansk. Det gammalengelske språket, også kjent som *angelsaksisk*,² høyrde klart til den vestgermanske greina, og derfor har det vore naturleg å rekne også dagens engelsk som vestgermansk, med tysk, nederlandsk og frisisk som dei nærmaste slektningane. Eg skal her argumentere for at ein analyse av mellomengelsk (ca. 1150–1500) og moderne engelsk grammatikk må føre til den konklusjonen at engelsk er eit nordgermansk språk. Dette viser seg på alle nivå i språket, først og fremst i syntaksen (setningsbygnaden), men òg i morfologien (orddanninga), i den høgfrekvente delen av vokabularet, og i noko mindre monn i fonologien (lydsystemet). Hovuddelen av denne artikkelen vil dreie seg om syntaks og i noko mindre monn om vokabular. Morfologien og fonologien blir det dessverre ikkje plass til å komma inn på, men eg viser til dei relevante seksjonane i Emonds & Faarlund (2015).

Ettersom angelsaksisk klart var eit vestgermansk språk, må dette tyde at dagens engelsk ikkje nedstammar frå angelsaksisk. Angelsaksisk levde vidare som skriftspråk i Sør- og Vest-England til utpå 1400-talet, og enda lenger som talespråk, men vart etter kvart erstatta i heile landet av eit nordiskbasert mellomengelsk.

Eit slikt scenario står da i motsetnad til det tradisjonelle synet på engelsk språkhistorie, som føreset eit kontinuum frå angelsaksisk fram til dagens moderne engelsk. Vi kan såleis setja opp denne dikotomien:

Det tradisjonelle synet:

Gammalengelsk gjennomgjekk mange grammatiske endringar, tok opp mange nordiske ord og vart til mellomengelsk.

Alternativ teori:

Det nordiske språket i England gjennomgjekk svært få grammatiske endringar, tok opp mange angelsaksiske ord og blei til mellomengelsk.

Før vi kjem til dei språklege argumenta, skal vi sjå litt på den historiske bakgrunnen for at det kan vera slik.

Skandinavar i England

Frå midt på 800-talet kom det store mengder skandinavar som busette seg i England, for det meste danskar i aust og nordmenn i nord. Desse skandinavane fekk stor politisk og økonomisk makt. Danskane styrtte over eit stort område i Aust-England, som vart kalla *Danelagen*, 'the Danelaw', medan nordmennene dominerte i nord. Desse skandinavane hadde med seg sitt nordiske, dvs. nordgermanske språk, og dei utgjorde etter kvart ein stor del av befolkninga i eit området som strekkjer seg frå elva Humber i nord og til Themsen i sør, og så langt vest som til ei linje som kan dragast frå Oxford til Manchester. Det er eit viktig poeng at dette området omfatta London, som også på den tida var makt- og kultursenteret i England. Det var i dette området at det mellomengelske skriftspråket oppstod i tida etter den normanniske erobringa i 1066. Eit klart vitnemål den dag i dag om den skandinaviske busetnaden er den store mengda skandinaviske stadnamn i denne delen av England (Freeborn 1998; Baugh & Cable 2002). I tida frå byrjinga på den skandinaviske busetnaden i Aust- og Nord-England og fram til normannarane kom i 1066 var det i røynda to atskilde statar i England, Danelagen i nord og aust, og Wessex i sør og sørvest. Danelagen var tospråkleg, med nordisk og angelsaksisk, medan Wessex var angelsaksisk.

Skandinavane og angelsaksarane tala ulike språk, og skandinavane var dei økonomisk og politisk overlegne i nord og aust. Etter den normanniske erobringa i 1066 endra situasjonen seg dramatisk. Da fekk angelsaksarane og skandinavane i England felles lagnad. Begge folkegruppene vart undertrykte og utnytta av normannarane, og det vart ein tettare kontakt mellom dei. Dei vart kasta saman i ei underprivilegert gruppe under normannisk herredømme.

Språkkontakt

Etter den normanniske invasjonen oppstod det på 1100-talet ein ny språkvariant i England, ei blanding av angelsaksisk og skandinavisk. I engelsk språkhistorisk tradisjon talar ein ikkje lenger om angelsaksisk eller 'Old English', men om 'Middle English'. Dette språket, og det som utvikla seg frå det, altså dagens engelsk, skil seg på vesentlege og viktige punkt frå angelsaksisk og frå dei andre vestgermanske språka. På den andre sida er det, som vi skal sjå, på veldig mange vis svært likt skandinavisk.

Ordtifanget i mellomengelsk og moderne engelsk er ei blanding av nordisk og angelsaksisk, dvs. nord- og vestgermansk, forutan sjølvsagt det sterke innslaget av franske og latinske ord. Slik blanding av ordtilfang frå ulike språk er heilt vanleg i situasjonar der to eller fleire språk er i kontakt. Men på det grammatiske eller syntaktiske planet er ikkje ei slik blanding like vanleg eller naturleg. Det vi ser i slike situasjonar, er at det eine språket stort sett held på sin grunnstruktur og grammatikk, medan det tek opp i seg enkeltord frå det andre. Dei vanlegaste elementa som eit språk tek til seg frå eit anna, er leksikalske ord, altså ord for konkrete ting og abstrakte forhold, og da først og fremst ord for nye omgrep som det andre språket har ført med seg. Dette ser vi jo klart i forholdet mellom engelsk og norsk i dag. Ord for vanlege, konkrete daglegdagse ting er ikkje så vanlege å låne. Grammatiske ord og bøyingselement er enda mindre vanlege, og mest stabil er den syntaktiske strukturen. Som vi skal sjå, er engelsk syntaks, dvs. setningsbygnaden og strukturen, stort sett lik den skandinaviske, men likevel er det eit par punkt i engelsk syntaks som ikkje er skandinavisk. Og desse draga blir da heller ikkje lånte inn i norsk. Vi seier ikkje **I går ho kom heim* ('Yesterday she came home') eller **Gjer du kjenne han* ('Do you know him'). Det er viktig å vera merksam på at dei få draga ved engelsk syntaks som skil seg frå skandinavisk, heller ikkje er felles med dei vestgermanske språka.

Vokabularet

Det er vel kjent at engelsk i dag inneholder ei mengd skandinaviske ord (Baugh & Cable 2002). Men det er viktig å vera merksam på at ca. halvparten av det germanske (dvs. ikkje-fransk/latinske) ordtilfanget i engelsk er *fellesgermansk*, altså ord som ikkje kan førast tilbake til anten angelsaksisk eller nordisk. I tradisjonell språkhistorie har det vore vanleg å rekne dei *fellesgermanske* orda for angelsaksiske, og dermed har andelen av slike ord sett mykje større ut enn han eigentleg er.

Many of the more common words of the two languages were identical, and if we had no Old English literature, we should be unable to say that many words were not of Scandinavian origin. (Baugh & Cable 2002: 97)

Ein argumentasjon basert på ordtilfanget blir dermed sirkulær. Ei oppstilling av eit utval mellomengelske tekstar (Denham & Lobeck 2010) gjev dette resultatet:

Fellesgermaske ord	2,700	50 %
Angelsaksisk opphav	1,800	33 %
Nordisk opphav	900	17 %

Vi ser at det angelsaksiske tilfanget er om lag dobbelt så stort som det nordiske, noko som tydeleg viser kor stort det angelsaksiske innslaget var på *ordtilfanget*. Men det er likevel to interessante drag ved dei nordiske orda, som gjer bildet litt meir samansett. For det første er dei i stor monn ord for konkrete daglegdagse ting og omgrep, dvs. ord som angelsaksarane hadde andre, vestgermanske ord for før.

The new words could have supplied no real need in the English vocabulary.
 ... The Scandinavian and the English words were being used side by side, and the survival of one or the other must often have been a matter of chance. (Baugh & Cable 2002: 100)

Her er nokre få døme på daglegdagse ord av skandinavisk opphav:

anger awe bag big birth blunder both cake call cast cosy cross cut die dirt drag drown egg fellow flat flounder gain get gift give guess guest gust hug husband ill kid law leg lift likely link loan loose low mistake odd raise root rotten same scale scare score seat seem sister skill skin skirt skull sky stain steak sway take though thrive Thursday tight till trust ugly want weak window wing wrong

For det andre finst det ei mengd grammatiske ord av nordisk opphav, som hjelpeverb, preposisjonar og pronomen, som ikkje så lett blir lånte frå eitt språk til eit anna.

Frekvente verb:

are get give go take want

Preposisjonar:

æfter æt for fram innan mid of ofer under wiþ

Pronomen o.l.:

they them both same

Syntaksen

Det er som sagt syntaksen som er mest interessant i denne samanhengen. Det er svært store syntaktiske skilnader mellom angelsaksisk på den eine sida og mellomengelsk og dagens engelsk på den andre sida. Og som vi skal sjå, er det ikkje avgrensa til slike typiske overgangar som ein elles finn i historia til dei fleste språk. Det gjeld endringar som ikkje er så lette å forklare teoretisk ut frå det vi elles veit om syntaktisk endring, og det er svært uvanleg at slike forhold blir lånte frå eitt språk til eit anna i så stor monn og på så kort tid. Vår teori og forklaring er derfor at dei nye draga i engelsk språkstruktur er skandinaviske, og at engelsk i dag er eit nordgermansk språk, men sjølv sagt sterkt påverka av angelsaksisk.

Eg skal no demonstrere dette ved å vise ein del slike syntaktiske drag, der engelsk har eit nordisk mønster, heilt forskjellig frå angelsaksisk og

dagens vestgermanske språk, som tysk og nederlandsk. Det viser seg at på alle felt der engelsk skil seg frå dei andre vestgermanske språka, så dreier det seg anten om sær-engelske fenomen (*do*-innsetjing, progressiv -*ing*), elles så er det samanfall med nordgermansk.³ Det er ikkje plass til å presentere alle dei syntaktiske draga her, så eg skal ta dei mest påfalande og openberre, og viser elles til Emonds & Faarlund (2015).

Rekkjefølgja av verb og objekt

Dei vestgermanske språka er såkalla OV-språk (objekt-verb-språk). Det vil seia at verbet kjem sist i setninga. Dette gjeld ikkje absolutt, for til liks med i nordgermanske språk, vil eit finitt verb (i presens eller preteritum) komma på andre plass i hovudsetningar. I ei tysk setning som *Ich habe Brot gekauft* 'eg har brød kjøpt', kjem altså det finitte verbet på andre plass, og det andre verbetet på siste plass etter objektet. Dette var systemet i alle dei gamle vestgermanske språka (rett nok med rom for ein viss variasjon). På angelsaksisk kunne det heite *Hwi wolde God swa lytles þinges him forwyrnan* 'kvifor ville Gud så liten ting han nekte'. I nordgermansk derimot kjem normalt objektet etter verbet, både i eldre tid, som i norrønt, *Hon skyldi bera øl viðingum* 'ho skulle bera øl (til) vikingane', og i dei moderne skandinaviske språka. Og slik er det som kjent òg i dagens engelsk: *She would bring me a beer*. Den vestgermanske ordstillinga forsvann brått på 1200-talet. I oppsteljing i mellomengelske tekstar viser at medan det i perioden 1150–1250 var 28,3 % setningar med verbet sist, så var det 1,3 % etter 1350 (Pintzuk & Taylor 2006).

Preposisjonsstranding

Dette er den grammatiske fagtermen for det fenomenet at ein preposisjon blir ståande att sist i setninga etter at utfyllinga til preposisjonen er flytt fram. Dette kan skje dersom vi vil tematisere leddet, *Dette har vi tala om* (i st.f. 'Vi har tala om dette'), eller dersom det er eit spørjeord *Kva tenkte du på?* (og ikkje 'Du tenkte på kva?'). Det vanlege i andre språk er at ein flytter fram heile preposisjonsleddet, *Om dette har vi tala, På*

kva tenkjer du? Ein preposisjon kan også bli stranda i ei passivsetning: *Den artikkelen blir ofte vist til* (jf. 'Ein viser ofte til den artikkelen). Preposisjonsstranding er også vanleg i engelsk: *This we have talked about. What did you think of? That article is often referred to.*

Dette er heilt umogleg i dagens tysk og nederlandske. Faktisk er skandinavisk og engelsk dei einaste språka vi veit om i heile verda som har ein slik regel. Det var heller ikkje mogleg i angelsaksisk. Kor kjem det så frå? Det må også seiast at det var lite vanleg i norrønt, men det finst nokre få belegg. Når det er så få eksempel også der, kan det ha samanheng med at det til å byrja med var eit typisk munnleg, talespråkleg fenomen. Og det språket som skandinavane tok med seg til England, var jo også talespråkleg. Etter kvart finn vi meir av dette i eldre nordisk, som norrønt *þat vilda ek at þú raaddir ekki umb* (Morkinskinna, ca. 1275) 'det ville eg at du talar ikkje om' og *þan log skal land dømes mæth* (Jyske Lov, ca. 1300) 'den lov skal landet dømmast med'.

Utover på 1300-talet vart preposisjonsstranding òg meir og meir vanleg i mellomengelsk (van Kemenade 1987): *And profrede Pers this present to plese with Honger* (Piers Plowman, c. 1385) 'and Peter offered this present to please Hunger with'.

Splitta infinitiv

Dei germanske språka er kjenneteikna ved at dei har ein infinitivpartikkel, norsk *å*, dansk *at*, engelsk *to*, tysk *zu*, osv. Denne partikkelen kan ha litt ulik status og funksjon i dei ulike språka, men i alle saman står han normalt like føre eit verb i infinitiv: *å gå, to go, zu gehen* osv. I tysk og andre vestgermanske språk, inkludert angelsaksisk, kan denne partikkelen aldri skiljast frå det etterfølgjande verbet. Berre i engelsk og skandinavisk er dette mogleg. Her kan eit adverbial komma mellom partikkelen og verbet:

We asked him to not come back   *Vi bad han om å ikke komma tilbake.*
He promised to never do it again.   *Han lova å aldri gjera det igjen.*

Slik splitta infinitiv har vore utsett for eit sterkt normativt press, kanskje særleg i engelsk, men like fullt er det svært vanleg både i skriftleg og munnleg språkbruk.

I norrønt var også splitta infinitiv sjeldan, ettersom verbet der gjerne kom føre adverbialet i alle høve: *at ágirnash ekki Sví-a-konungs veldi* 'å begjære ikkje svenske-kongens makt'. Men ettersom språket hadde relativt fri ordstilling, finn vi likevel nokre få eksempel: *bau er honum þykir at betra hafa en on at vera* 'dei som han tykkjer å betre ha enn forutan å vera'.

Etter kvart som verbet vart ståande lenger bak i setninga, slik at adverbialet kunne komma føre verbet, vart også splitta infinitiv meir vanleg, både i engelsk og i skandinavisk.

Subjektyfting

Dette er ein term for det fenomenet at subjektet i ei leddsetning kan bli "lyfta opp" og bli subjekt i oversetninga. Dette er svært vanleg i engelsk ved predikat som *be likely* og *seem*.

It seems [that she is happy]

She seems to be happy

Desse to setningane tyder det same; i begge to er *she* logisk subjekt for *happy*. Vi har liknande konstruksjonar i norsk med for eksempel *sjå ut til*:

Det ser ut til at ho er lykkeleg

Ho ser ut til å vera lykkeleg

I norrønt var dette også vanleg: *hann þótti vera inn ágæzti maðr* 'han tyktest vera den gjævaste mannen'. Det interessante i denne samanhengen er at denne konstruksjonstypen ikkje fanst i angelsaksisk, og heller ikkje i dagens vestgermanske språk, som t.d. tysk (Traugott 1972; Hawkins

1986). Derimot dukkar han raskt opp i mellomengelsk: *Pat yee ne ern lickli lel men to be* (Cursor Mundi, c. 1325) ‘that you not are likely loyal men to be’. Så igjen er spørsmålet kvar engelsk har det frå. Svaret kan altså ligge i det nordiske opphavet.

Akkusativ med infinitiv

Dette er ein annan type konstruksjon som involverer det logiske subjektet i ei underordna setning. Eit utsegns- eller meiningsverb kan ta ei leddsetning som objekt.

They believe [that he is innocent]

They believe [him to be innocent]

På engelsk kan ein som vi ser uttrykkje det same ved at subjektet i leddsetninga får objektskasus frå det overordna verbet, medan det framleis er logisk subjekt for infinitiven. Det har inga logisk objekttrolle i høve til det overordna verbet. Dette er ikkje lenger mogleg i skandinavisk, men i norrønt var det ein vanleg konstruksjon: *hann sagði Sigmund vera úbættan* ‘han sa Sigmund(akk) vera ubøtt (utan bot)’. Igjen er dette ein konstruksjon som er fråverande i angelsaksisk og i andre vestgermanske språk (Hawkins 1986), men han dukkar opp i mellomengelsk: *And Pet ich demi riht and wisdom to donne* (Sawles Warde, c. 1200) ’and that I deem right and wise to do’.

Denne konstruksjonstypen må ikkje forvekslast med ein liknande type som vi finn ved sanseverb: *Eg høyrd henne syngje*. Her er det eit semantisk forhold mellom verbet i oversetninga og subjektet for infinitiven: ’eg høyrd henne’. Denne typen finst òg i vestgermansk.

Futurum

Angelsaksisk hadde inga eiga futurumform av verbet, og heller ikkje var det vanleg med noko hjelpeverb. Ein uttrykte framtid rett og slett ved å bruke presensforma av verbet (Kirch 1959; Mitchell & Robinson 1992:

108). Engelsk har seinare fått ein futurumkonstruksjon med hjelpeverb *shall* og *will*. Dette skjedde på 1100-talet, etter den normanniske invasjonen. I motsetnad til angelsaksisk brukte eldre nordisk hjelpeverb for å uttrykkje framtid: *mun hon fæða meybarn* 'ho skal føde eit jentebarn', *han skal fara sendiferð*, 'han skal fara på sendeferd'. Moderne vestgermanske språk har rett nok hjelpeverb til å uttrykkje framtid, men det er heilt andre verb, som tysk *werden*.

Seinare felles utvikling

I tillegg til dei syntaktiske draga som er beskrivne ovanfor, finst det ein del felles drag mellom engelsk og skandinavisk, der vi ikkje kan spore eit sams nordisk opphav i det vi har av skriftlege kjelder frå mellomalderen, men der likskapen mellom engelsk og skandinavisk er så påfallande at det kan vera grunnlag for å rekonstruere eit sams opphav og ei sams utvikling i tidleg talemål. Dessutan har nok dei nordiske dialektane i England og i Skandinavia påverka kvarandre ved kontakten over Nordsjøen mellom folk i Aust-England og på Jylland i mellomalderen, ettersom dei altså tala same språk.

Eit slikt felles drag er den såkalla *gruppegenitiven*. Engelsk og skandinavisk skil seg frå dei andre germanske språka ved at ein kan setja ein genitivs-s etter eit heilt setningsledd, og ikkje berre på det substantivet som representerer eigaren.

Jentas bok
The girl's book

Jenta med sykkelens bok
The girl with the bike's book

Sjølv om *s'en* står på *sykkelen*, er det framleis jenta som eig boka. I eldre språk, både nord- og vestgermansk, og framleis i tysk, er *s'en* ei vanleg kasusending.

I uformell engelsk daglegtale, og i visse variantar av skandinavisk, har det vorte vanleg å bruke *objektsform av pronomenet* sjølv om det har rolle som subjekt. Dette gjeld berre når pronomenet står for seg sjølv

utan at verbet er uttrykt, eller når det er kombinert med eit anna ledd med konjunksjonen *and/og*. Dansk (og austnorsk) er kanskje dei skandinaviske dialektane som har gått lengst her, noko som kanskje kan tyde på tidleg engelsk-dansk kontakt over Nordsjøen.

Me and Mary went to the movie

John is better qualified than them

Who wants another beer?

Us two!

Not me!

Her over there!

Mig og Ole gik i bio.

Ole er bedre kvalificeret end dem

Hvem vil have en øl til?

Os to!

Ikke mig!

Hende derovre!

Ein kunne tenkje seg at dette har samanheng med bortfall av kasusbøyning ved substantiv, men ein finn ikkje same tendensen t.d. i nederlandsk, som også har mista kasusbøyninga av substantiv.

Det siste punktet eg skal ta med, gjeld *gradbøyning* av lange adjektiv. I skandinavisk og engelsk bruker vi *meir* og *nest* i staden for endingar når vi vil gradbøye eit adjektiv med fleire stavningar:

interessant – meir interessant – nest interessant

interesting – more interesting – most interesting

I tysk, derimot, bruker ein framleis endingar: *interessant – interessanter – interessantest*. Sameleis i angelsaksisk: *niedbedearfosta* 'nest nødvendig'.

Konklusjon

Det er ingen syntaktiske konstruksjonar i engelsk som liknar meir på angelsaksisk enn på skandinavisk. Syntaksen peiker eintydig i ei retning. Kvar for seg og enkeltvis kan ikkje desse syntaktiske fenomena "prove" noko som helst om forholdet mellom engelsk og nordisk. Det er det høge talet på slike drag og kombinasjonen av dei som til saman

utgjer eit sterkt argument for eit slikt historisk forhold. Dette gjer at vi kan rekne engelsk som eit nordgermansk språk med eit sterkt innslag av angelsaksisk (og fransk) ordtilfang. Folk i Aust- og Nord-England i seinmellomalderen brukte eit vokabular som var ei blanding av angelsaksisk og nordisk, men det grammatiske systemet var nordisk. Slik oppstod det eit nytt nordgermansk språk, som vi i dag kallar *engelsk*.

Foredrag den 3 september 2012⁴

NOTER

1. Dette foredraget er basert på eit felles forskingsprosjekt med professor Joseph Emonds, Palacky-universitetet i Tsjekkia. Resultatet vil bli publisert som Emonds & Faarlund (2015).
2. Heretter vil eg bruke termen angelsaksisk som synonym med gammalengelsk.
3. Einaste unntaket kunne vera den førestilte bestemde artikkelen. Men den finst jo òg i nordgermansk, rett nok berre ved adjektiv, dansk *det nye hus*. Bortfallet av den etterstilte artikkelen kan da sjåast på som eit tilfelle av bøyingsbortfall, på linje med kasusbortfall, som er eit generelt vesteuropeisk fenomen. Det er også verdt å merke at vestjyske dialektar den dag i dag har berre førestilt bestemd artikkel: *æ hus* 'huset'.
4. Dette arbeidet er delvis finansiert av Noregs Forskningsråd gjennom ordninga Sentr for framifrå forsking, prosjekt nummer 179566/V20.

BIBLIOGRAFI

- BAUGH, ALBERT & THOMAS CABLE. 2002. *A History of the English language* (5th edition). London: Routledge and Kegan Paul.
- DENHAM, KRISTIN & ANNE LOBECK. 2010. *Linguistics for everyone: An introduction*. Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- EMONDS, JOSEPH & JAN TERJE FAARLUND. 2015. *The Roots of Modern English: West Germanic or North Germanic?* Palacky: Palacky University Press.
- FREEBORN, DENNIS. 1998. *From Old English to Standard English* (2nd edition). London: MacMillan Press.
- HAWKINS, JOHN A. 1986. *A comparative typology of English and German: Unifying the contrasts*. London: Croom Helm.

- KEMENADE, ANS VAN. 1987. *Syntactic Case and Morphological Case in the History of English*. Dordrecht: Foris Publications.
- KIRCH, MAX. 1959. Scandinavian influence on English syntax. *Publications of the Modern Language Association of America* 74, 503–510.
- MITCHELL, BRUCE & FRED ROBINSON. 1992. *A Guide to Old English* (5th edition). Padstow: T.J. Press.
- PINTZUK, SUSAN & ANN TAYLOR. 2006. The loss of OV order in the history of English. *Blackwell Handbook on the History of English*, ed. by Ans van Kemenade & Betelou Los, 249–278. Oxford: Blackwell Publishing.
- TRAUGOTT, ELISABETH C. 1972. *A history of English syntax. A transformational approach to the history of English sentence structure*. New York: Holt, Rinehart and Winston.